

ВІДГУК

офіційного опонента - доктора педагогічних наук, професора,

Смирнової Ірини Михайлівні

заступника директора з науково-педагогічної роботи Дунайського інституту

Національного університету «Одеська морська академія»

на дисертацію

Іщенко Світлани Михайлівні

«Формування у майбутніх педагогів професійного навчання технологічних компетентностей з обладнання харчової галузі»

подану на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії

за спеціальністю: 015 Професійна освіта

Ступінь актуальності обраної теми. Забезпечення високого рівня практичної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання з харчових технологій зумовлює необхідність пошуку шляхів як до формування у майбутніх педагогів професійного навчання технологічних компетентностей з обладнання харчової галузі, так і застосування нових методичних підходів, пов'язаних з використанням інноваційних технологій навчання.

Розвиток і вдосконалення навчального процесу вивчення обладнання харчової галузі у закладах вищої освіти, першорядно, висуває пошук, розробку, впровадження нових електронних засобів навчання у навчальний процес. Відтак, необхідність пошуку нових педагогічних підходів до вивчення обладнання харчової галузі зумовлює актуальність представленої дисертаційної роботи. Обрана проблематика має поважне значення і за сучасних соціально-освітніх умов, та потребує нового комплексного вирішення.

Дисертаційну роботу виконано згідно з тематичним планом науково-дослідної роботи Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова «Теорія і технологія навчання у системі професійної освіти» (РК 0115U000552), 2015–2017 pp.

Наголосимо, що представлений рукопис дисертації характеризується чіткою структурованістю, логічністю та цілісністю. Робота включає вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел та додатки, які є обґрунтованими та взаємопов'язаними. Дисеранткою чітко визначений науковий апарат дисертаційного дослідження, використано комплекс ефективних та неординарних наукових підходів для вирішення сформульованих завдань дослідження. Великий обсяг джерельної бази характеризує кропіткий літературний аналіз із досліджуваної проблеми, а чимала кількість закордонних джерел свідчить про урахування зарубіжного досвіду під час наукових пошуків.

Відповідно до обраної теми авторкою було коректно сформульовано мету дослідження, яка полягає в теоретичному обґрунтуванні, розробці та

експериментальній перевірці ефективності педагогічних умов формування технологічних компетентностей у майбутніх педагогів професійного навчання з обладнання харчової галузі харчових технологій.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Обґрунтовано актуальність теми дисертації, проаналізовано загальний стан дослідження наукової проблеми, сформульовано проблему дослідження, представлено зв'язок дисертації з науковими програмами, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет дослідження, схарактеризовано методи дослідження; розкрито наукову новизну одержаних результатів, їх теоретичне та практичне значення, подано відомості про апробацію та впровадження результатів дослідження, публікації, наведено структуру й обсяг дисертаційної роботи.

Здійснено аналіз науково-методичної літератури з теми дослідження, що надало можливість авторці проаналізувати роль обладнання харчових виробництв у професійній діяльності майбутніх педагогів професійного навчання.

Дисерантка здійснює аналіз підготовки педагогів професійного навчання з харчових технологій, як дидактичної проблеми, та зазначає, що сучасний стан вивчення обладнання харчових технологій розкриває наступні проблеми: відсутність комплексного підходу до проблеми використання новітніх цифрових технологій у процесі підготовки майбутніх педагогів професійного навчання; недостатнє забезпечення мультимедійної підтримки освітнього процесу; пошук більш ефективних методів і форм навчання, викликаний зростанням обсягу відомостей про обладнання харчової галузі, який необхідний майбутнім педагогам для професійного становлення (п.п.1.1).

В роботі чітко визначено структуру та зміст професійної підготовки педагогів професійного навчання з харчових технологій, встановлено, що головну увагу в системі підготовки педагогів харчової галузі орієнтовано на усвідомлення важливості внесення змін як до змісту навчальних планів, так і навчальних програм, структури їх побудови, з урахуванням інноваційних методичних підходів до навчання в цілому (п.п.1.2); системно подано інформацію щодо підготовки педагогів професійного навчання з харчових технологій в умовах інтенсифікації сучасного виробництва (п.п.1.3). Доведено, що співвідношення навчального часу між циклами підготовки дозволяє забезпечити високий рівень навчання в установлених стандартом межах. Запропоновано, що структуру системи та зміст професійної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання доцільно впроваджувати як впорядковану цілісну систему, яка функціонує згідно з метою, завданням та

специфікою викладання і створюють умови для формування і розвитку майбутніх педагогів.

Світлана Михайлівна обґруntовує, що сучасні вимоги до професійних якостей майбутніх педагогів професійного навчання передбачають реалізацію освітньої моделі їхньої підготовки, що забезпечувала б їхнє становлення як конкурентоспроможних педагогів із високим рівнем творчого потенціалу, суб'єктів саморозвитку і професійного самовдосконалення, здатних професійно діяти, відповідально вирішувати освітні завдання у безперервно змінних умовах педагогічної реальності (п.п. 2.1); сумлінно зазначає враховані фактори ефективної реалізації педагогічних умов формування технологічних компетентностей у майбутніх педагогів професійного навчання з обладнання харчової галузі (п.п. 2.2).

Позитивним вважаємо подане схематичне зображення педагогічних умов формування у майбутніх педагогів професійного навчання технологічних компетентностей з обладнання харчової галузі, модель структурована у вигляді трьох блоків, кожен з яких має свої конкретні складові і взаємопов'язані між ними завдання, що забезпечує високий рівень підготовки майбутніх педагогів професійного навчання, які спроможні будуть у своїй професійній діяльності використовувати інновації в галузі харчових виробництв, забезпечувати збагачення відповідних знань, умінь і навичок останніми досягненнями науки і техніки з прогнозуванням розвитку харчової промисловості та сфери обслуговування (Рис. 2.1.).

Ствердним вважаємо описаний алгоритм виконання лабораторної роботи у віртуальній навчальній лабораторії засобами сучасних інформаційних технологій (Рис. 2.7.). Наданий здобувачкою приклад виконання лабораторної роботи у віртуальній навчальній лабораторії по темі «Визначення коефіцієнта тепlopровідності холодильної шафи» з курсу «Устаткування ресторального господарства» доводить необхідність використання сучасних інформаційних технологій у лабораторному практикумі в процесі формування у майбутніх педагогів професійного навчання технологічних компетентностей з обладнання харчової галузі (п.п.2.3).

Похвальною частиною практичної роботи в дисертації уважаємо інформативно-доречно впроваджені технології розробки електронних курсів Google Classroom і MOODLE для вивчення обладнання харчової галузі в підготовці майбутніх педагогів професійного навчання (2.4); авторкою систематизовано засоби дистанційного навчання для організації співпраці студентів (Рис. 2.8.);

Світлана Михайлівна в третьому розділі чітко аргументує суть та роль педагогічного експерименту, що у рамках дослідження, є способом апробації

методики формування технологічних компетентностей у майбутніх педагогів професійного навчання з обладнання харчової галузі, шляхом застосування у реальному процесі їх підготовки, розробленої на основі компетентнісного, технологічного та проектного підходів (п.п.3.1).

Дисертанка приділила достатньо уваги аналізу експериментально-дослідної перевірки розробленої методики формування у майбутніх педагогів професійного навчання технологічних компетентностей з обладнання харчової галузі порівнювалися показники експериментальної та контрольної груп. Обробка результатів експерименту засвідчила позитивні зміни за всіма критеріями рівня навчальних досягнень у студентів експериментальних груп, у результаті проведення педагогічного експерименту дисеранткою доведено, що розроблена авторська методика здійснює статистично значимий ефект на рівень підготовки майбутніх педагогів професійного навчання з діловодства по чотирьох критеріях. Зокрема, по кожному критерію відбулося суттєве зростання вимірюваного показника (п.п.3.2).

На основі експериментально-дослідної перевірки було доведено, що запропонована методика формування у майбутніх педагогів професійного навчання технологічних компетентностей з обладнання харчової галузі є доцільною і такою, що може бути впровадженою в освітній процес закладів вищої освіти; у контрольних групах такий показник виявляє позитивну динаміку на рівні до 3,2 % на відміну від експериментальних груп із їхньою позитивною динамікою на рівні понад 13-15 %; достовірність одержаних результатів перевірена за допомогою критерію Крамера-Уелча, значення якого довели ефективність розробленої методики навчання діловодства майбутніх педагогів професійного навчання з харчових технологій (п.п.3.3).

Аналіз дисертаційної роботи свідчить про те, що дослідження містить наукову новизну, вперше: визначено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено ефективність організаційно-педагогічних і психолого-педагогічних умов формування технологічних компетентностей з обладнання харчових технологій у педагогів професійного навчання; науково обґрунтовано та розроблено алгоритм моделі формування технологічних компетентностей із обладнання харчової галузі у майбутніх педагогів професійного навчання; поглиблено уявлення про змістові характеристики компонентів готовності майбутніх педагогів професійної освіти з харчових технологій до науково-дослідної роботи; розроблені електронні курси з дисциплін «Технологічне обладнання галузі», «Устаткування ресторанного господарства» із застосуванням інформаційних освітніх ресурсів Google Classroom та MOODLE.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці та впровадженні у навчальний процес педагогічних умов формування технологічних компетентностей обладнання харчових технологій у системі професійної підготовки педагогів професійного навчання, а також у розробці, впровадженні та експериментальній перевірці електронних курсів «Технологічне обладнання галузі» і «Устаткування закладів ресторанного господарства» та розробці навчальних програм з таких дисциплін: «Технологічне обладнання галузі», «Устаткування закладів ресторанного господарства», «Товарознавство та пакування харчових продуктів», «Товарознавство у ресторанному господарстві», «Українська національна кухня», «Етнічні кухні».

Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій,

сформульованих у дисертації та опублікованих у працях

Схвальним є те, що результати дисертаційного дослідження пройшли всебічну апробацію на науково-практичних конференціях, опубліковані у фахових виданнях, знайшли практичне утвердження. Бачимо, що робота достатньо апробована, основні теоретичні положення й практичні результати дослідження викладено в 18 працях; із них – 6 статей у фахових виданнях України; 2 статті у періодичних видання інших держав, 4 публікації у матеріалах конференцій, 6 наукових праць, які додатково відображають наукові результати дослідження.

Пропозиції і зауваження до наукової роботи

Оцінюючи загалом позитивно дисертацію Іщенко С.М., варто звернути увагу на такі недоліки та дискусійні моменти:

1. *Дисерантка справедливо відзначає певну недосконалість традиційних методик підготовки майбутніх педагогів професійного навчання з харчових технологій до розробки і використання сучасних інформаційних технологій, однак недостатньо впевнено обґрунтуете вибір нею типів цифрових технологій, актуальність розроблення яких є найбільш гострою для майбутньої професійної діяльності.*

2. *У параграфі 2.2 (ст. 68) дисертаційного дослідження при розробці педагогічних умов формування технологічних компетентностей у майбутніх педагогів професійного навчання з обладнання харчової галузі доцільно було б виокремити суттєву авторську позицію щодо застосування інноваційних засобів навчання у процесі вивчення обладнання харчових виробництв.*

3. *При описі авторкою засобів дистанційного навчання для організації співпраці студентів (Рис. 2.8.), що дають змогу користувачеві використовувати апаратно-програмні ресурси щодо педагогічної взаємодії, доцільно було б подати власну суб'єктивну позицію щодо значення internet-*

технологій при формуванні технологічних компетентностей з обладнання харчової галузі у майбутніх педагогів професійного навчання.

4. Робота значно виграла б, якби інноваційний, професійно розроблений електронний навчальний курс «Устаткування закладів ресторанного господарства», що містить складові, які мають прямий вплив на формуванні технологічних компетентностей з обладнання харчової галузі у майбутніх педагогів професійного навчання: «Потік», «Завдання», «Люди», «Оцінки», було подано в окремому параграфі, та проаналізовано з точки зору елемента (складової) загальної системи професійної підготовки педагогів професійного навчання

5. Робота значно виграла б, якби змістовне наповнення тесту до модуля 1 на тему «Механічне обладнання», було подано в повному вигляді в роботі, (а в роботі лише зазначено про 20 тематичних питань, до кожного з яких пропонується чотири варіанти відповіді, та подано зображення на Рис. 2.14.

Висновок про відповідність дисертації вимогам «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника»

Підсумовуючи вище зазначене, констатуємо: дисертаційна робота Іщенко Світлани Михайлівни «Формування у майбутніх педагогів професійного навчання технологічних компетентностей з обладнання харчової галузі» є самостійно виконаною, завершеною кваліфікаційною науковою працею.

За своїм професійним спрямуванням, науковим і практичним значенням та оформленням, дисертаційна робота Іщенко Світлани Михайлівни на тему «Формування у майбутніх педагогів професійного навчання технологічних компетентностей з обладнання харчової галузі» відповідає вимогам «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 № 167, та «Вимогам до оформлення дисертації», затвердженим наказом МОН України від 12.01.2017 № 40, а її авторка заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю: 015 Професійна освіта.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,
заступник директора з науково-педагогічної
роботи Дунайського інституту Національного
університету «Одеська морська академія»

І. М. Смирнова

Підпис підтверджую фахівець Синяк Є.І. Сусак